

Original article

Özel Yetenekli Öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezinde Gerçekleştirilen Bilimsel Söyleşilere İlişkin Görüşleri ¹

Opinions of Gifted Students on Scientific Interviews at the Science and Art Center

Derya Girgin ^{a, *} & İsmail Satmaz ^b

^a Department of Special Education, Faculty of Education, Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Turkey

^b Technical Sciences Vocational School, Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Turkey

Özet

Bu çalışma özel yetenekli öğrencilerin bilimsel söyleşilere ilişkin görüşlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Alan yazın taraması sonucunda, Türkiye’de özel yetenekli öğrenciler ile ilgili bilimsel söyleşiler konusu alan yazında çalışılmamış bir konu olarak dikkatimizi çekmektedir. Günümüzde teknolojinin de gelişmesiyle beraber binlerce kilometre uzaktan bile bilimsel söyleşiler izlenebilmektedir. Bu kapsamda özel yetenekli öğrencilerin bilimsel söyleşilere ilişkin görüşleri incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 öğretim yılında düzenli olarak bilimsel söyleşi düzenleyen Güney Marmara Bölgesinde bulunan bir BİLSEM’in öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, amaçlı örnekleme yoluyla belirlenen 42 özel yetenekli öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Bilimsel söyleşilerin içeriği, öğrencilere katkısı, karşılaştıkları olumsuz durumlar, daha iyi olması için öneriler ve söyleşiyi yapan uzman kişi hakkındaki düşüncelerine yer verilmiştir. Verilerinin analizini alanında uzman iki kodlayıcı gerçekleştirmiştir. Verilerin analizinde Cohen Kappa uyum değerlerinden yararlanılmıştır. Öğrenciler bilimsel söyleşi içeriklerinin ilgi çekici olduğunu, ilgi alanlarını karşıladığını belirtmişlerdir. Bilimsel söyleşilerin daha etkili olması için alanında uzman kişiler tarafından verilmesi, uygulamalı olarak gerçekleştirilmesi ve fiziki ortamının söyleşiler için uygun olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Özel yetenekli öğrenciler özellikle söyleşiye yönelik sorularının sona bırakılmasına ilişkin olumsuz duygularını dile getirmişlerdir. Bilimsel söyleşileri veren kişilerin farklı yöntemlerle, çeşitli materyaller kullanarak söyleşileri gerçekleştirmesi de üzerinde durulan önemli husus olmuştur. Bilimsel söyleşilerin özel yeteneklilere yönelik belirli bir program çerçevesinde düzenlenmesi araştırma çerçevesinde önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Özel Yetenekli Öğrenciler, BİLSEM, Bilimsel Söyleşi*

Abstract

This study aims to examine the opinions of special talented students on scientific interviews. Phenomenology, one of the qualitative research methods, was used in the research. The study group of the research consists of the students of a science and

* Corresponding author:

Derya Girgin, is an assistant professor in the Department of Special Education at Çanakkale Onsekiz Mart University in Çanakkale. Her research interests include the Çalışma alanları Teacher Training, Special Education, Primary school education, Curriculum Development, Curriculum and Instruction. She lives, works and studies in Çanakkale, Turkey.
Email: deryagirgin@comu.edu.tr

¹ Bu çalışma, 11-14 Nisan 2018 tarihlerinde Ankarda’da gerçekleştirilen 17. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu’nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

arts center in the South Marmara Region, which regularly organizes scientific interviews in the 2017-2018 academic years. The study group consists of 42 specially talented students selected by purposive sampling. The data of the research were collected by a semi-structured and non-directing interview technique. The content of the scientific interviews, the contribution to the students, the negative situations they encounter, the suggestions for the better and their opinions about the expert who made the interview were included. Two coders who are experts in their fields have performed the analysis of their data. Cohen Kappa compliance values were used in the analysis of the data. In order for scientific interviews to be more effective, it has been concluded that they should be given by experts in their fields, they should be practiced and their physical environment should be suitable for interviews. Students with special abilities expressed their feelings about leaving the conversation-related questions at the end of the conversation. It has been an important issue that the interviews of the people who gave scientific interviews to be carried out with different methods and using various materials. It is suggested to organize scientific interviews within the framework of a specific program for special talents.

Keywords: *Gifteds student, Science and Art Center, Scientific Interview*

Received: 23 December 2019 * **Accepted:** 23 January 2020 * **DOI:** <https://doi.org/10.29329/ijiape.2019.226.2>

GİRİŞ

Üstün yetenekli öğrenci; zihinsel olarak erken gelişim gösterme, hızlı şekilde öğrenme ve kavrama yeteneğine sahip olma, akranlarından ileri olma, karmaşık problemleri çözebilme, yaratıcı düşünme becerilerine sahip olma, farklı düşünme yollarını kullanma, yüksek düzeyde bilişsel becerileri gerçekleştirme gibi özelliklere sahiptir. Üstün yetenekli çocuklar sahip oldukları potansiyel ile okula başlamadan okuma ve yazma öğrenir, yüze kadar sayabilir ve zihinden toplama çıkarma işlemi yapabilir (Jost, 2006).

Üstün yetenekli öğrenciler sahip oldukları üst düzey potansiyelleri ile problemlere farklı bakış açıları ile bakarak pratik çözüm yolları geliştirebilir, eleştirel düşünerek, ilgi alanlarına giren konularda istekle uzun süre çalışma gayreti gösterebilirler (Jackson,& Klein, 1997). Üstün yetenekli çocukların bütünsel olarak gelişimlerini sürdürebilmeleri için küçük yaşlardan başlayarak kendi düzeylerine uygun öğrenme deneyimlerinin sunulması gerekmektedir. Üstün yetenekli öğrenciler; çok daha geniş bir bilgi tabanına sahiptirler ve sahip oldukları bilgiyi kendi yararlarına kullanmada daha başarılıdır, daha karmaşık ve daha zorlayıcı çevreleri tercih ederler, problem çözmede daha hızlıdır fakat çözümü planlama sürecinde daha fazla zaman harcarlar ve problemleri daha etkin şekilde tanımlar (Maker & Schiever, 2004).

Ülkemizde de üstün yetenekli öğrencilerin eğitimlerinde faaliyet gösteren bir kurum olarak Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) vardır. BİLSEM' lerde öğrenciler günlük yaşamlarında karşılaştıkları problemlere çözüm arama, ürün oluşturma gibi birçok farklı öğrenme çıktılarını ortaya koyabildikleri esnek öğrenme ortamına sahiptir. BİLSEM' ler örgün eğitim kurumlarından farklı olarak öğrencilerin

yaparak yaşayarak bağımsız çalışma becerilerini geliştiren, gerçek yaşam problemlerini irdeleyip sistematik olarak uzun süreli çalışmalarını ortaya koyabildikleri kurumlardır.

BİLSEM’ de eğitim-öğretim işlerinin yürütülmesinde öğrencilerin tarihî mekân, müze, sanayi tesisi, üniversite, festival, fuar ve yakın çevre ziyaretleri düzenlemeleri; konferans, dinleti, konser, sergi, imza günü etkinliklerine katılım göstermeleri ve kurum içi ve dışı bilimsel, kültürel, sanatsal ve sosyal faaliyetleri gerçekleştirmeleri eğitim ve öğretim etkinlikleri kapsamında değerlendirilir (MEB, 2019). Bununla birlikte BİLSEM’ lerde uygulanacak eğitim programlarının temel ilkeleri kapsamında eğitim programlarının uygulanmasında üniversite, kurum ve kuruluşlarla bilimsel, sanatsal, kültürel vb. hususlarda iş birliği yapılması da vurgulanmaktadır.

Ülkemizde tanısı konulmuş olan özel yetenekli öğrencilerin eğitim aldıkları en önemli kurumların başında Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) gelmektedir. BİLSEM’lerin amaçlarından bazıları; ülkesinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren, hür ve bilimsel düşünce gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, lider, yapıcı, yaratıcı ve ülke gelişmesine katkıda bulunan bireyler yetiştirmektir. Ayrıca, bilimsel düşünce ve davranışlarla estetik değerleri birleştiren bireyler yetiştirilmek istenmektedir. Tüm bu amaçlar bireylerin erken yaşta bilimsel çalışma disiplini sağlamaları ve rol model alacakları örnek kişiliklerin yaşantılarını ve çalışmalarını bilmekle gerçekleşmektedir. Bu bağlamda BİLSEM’lerde belirli zaman aralıklarıyla bilimsel söyleşiler düzenlenmektedir. Söyleşi belirli bir konuda alanla ilgili kişilerin katıldığı bilgilendirme toplantısıdır. Okullarda düzenlenen bu bilimsel söyleşiler değişik disiplin alanlarında gerçekleşmektedir.

BİLSEM’lerde gerçekleştirilen bilimsel söyleşiler ile alanında uzman kişilerin özel yetenekli öğrencilerle buluşmaları sağlanarak, bilim farkındalığının ve bilim okuryazarlığının artması hedeflenmektedir. Bilimsel söyleşilerde; temel ve sosyal bilimler, mühendislik, astronomi, teknoloji, sanat ve tasarım, müzik konuları odağında özel yetenekli öğrencilerde farkındalık oluşturmaya çalışılmaktadır. Ayrıca söyleşiler sayesinde özel yetenekli öğrenciler bilimsel konu içeriklerini ve onların deneyimlerini alanında uzman kişilerden dinleme imkanı da bulmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada özel yetenekli öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezinde gerçekleştirilen bilimsel söyleşilere ilişkin görüşlerinin öğrenci öznelliğinde incelenmesi amaçlanmıştır. Özel yetenekli öğrencilerin bilimsel söyleşilere ilişkin görüşlerinin ortaya konması bilimsel söyleşilerin etkililiği açısından oldukça önemlidir. Bu amaç çerçevesinde özel yetenekli öğrencilere şu sorular yöneltilmiştir:

1. Bilimsel söyleşilerin içerikleri (konuları) hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
2. Bilimsel söyleşilerin size katkıları hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
3. Bilimsel söyleşilerin daha etkili şekilde olması için fikirleriniz nelerdir?

4. Bilimsel söyleşileri gerçekleştiren kişilere yönelik görüşleriniz nelerdir?

Araştırmanın özel yetenekli öğrencilerle gerçekleştirilen bilimsel söyleşiler konusunda farkındalık oluşturma ve bir yol haritası gösterme adına faydalı olacağı, alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırma deseni

Araştırmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak nitel araştırma desenlerinden olgu bilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Olgu bilim deseni katılımcıların deneyimlerini ve görüşlerini açığa çıkararak derinlemesine incelemeye olanak tanımaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 öğretim yılında bilimsel söyleşiler düzenleyen Güney Marmara Bölgesinde bulunan bir BİLSEM'in öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, amaçlı örnekleme yoluyla belirlenen 42 özel yetenekli öğrenci oluşturmaktadır. Amaçlı örneklemede durumlar derinlemesine incelenir (Patton, 1987).

Veri toplama aracı

Araştırmada yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme soruları ile veriler toplanmıştır. Görüşme soruları hazırlanırken alan yazındaki araştırmalar incelenmiştir. Taslak görüşme formları uzman görüşüne sunulmuştur. Özel yetenekli öğrenciler araştırmaya gönüllü olarak katılmışlardır. Öğrencilerden izin alınarak görüşmelerde ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Ailelerin uygun olduğu zamanlarda gerçekleştirilen görüşmeler yaklaşık kırk dakika sürmüştür.

Verilerin analizi

Araştırmada veriler içerik analizi tekniğine uygun olarak çözümlenmiştir. Araştırma verilerinin modelleştirilmesinde ise NVivo nitel veri analiz programı kullanılmıştır. Araştırmada öğrencilerin isimleri gizlenerek, ÖY1, ÖY2, ÖY3...ÖY42 şeklinde kodlanmıştır. Araştırmanın inandırıcılığının sağlanması noktasında Cohen Kappa uyum değerleri hesaplanmıştır. Alan yazında Cohen Kappa değerlerinin 20 veya .20'den düşük olması "zayıf uyum", .21 - .40 aralığında yer alması ise "orta düzeyin altında uyum", .41- .60 aralığında yer alması "orta düzey uyum", .61-.80 aralığında olması "iyi düzeyde uyum", .81- 1.00 aralığında yer alması ise "çok iyi düzeyde uyum" şeklinde tanımlanmaktadır (Cohen, Manion & Morrison, 2000). Görüşme sorularına verilen yanıtlar çerçevesinde kodlar ve temalar kappay uyum değerleri ile karşılaştırılarak incelenmiştir. Temalar ve bu temalara yönelik Cohen Kappay uyum değerleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Temalara Yönelik Cohen Kappa Uyum Değerleri

Ana Temalar	Alt Temalar	Cohen Kappa Uyum Değeri
I. Tema: İçerik		.73
II. Tema: Katkılar		.85
III. Tema: Etkililik	Alt Tema	.84
	Alt Tema	.83
	Alt Tema	.87
	Alt Tema	.80
IV.Tema: Uzman Kişi	Alt Tema	.72
	Alt Tema	.75
	Alt Tema	.69

Tablo 1’de yer alan Cohen Kappa uyum değerlerine bakıldığında üçüncü temanın dört; dördüncü temanın ise üç alt temadan oluştuğu görülmektedir. Araştırmada birinci tema Cohen Kappa uyum değerlerine iyi düzeyde uyum, ikinci tema çok iyi düzeyde uyum, üçüncü temanın tüm alt temaları çok iyi düzeyde uyum, dördüncü temanın tüm alt temaları ise iyi düzeyde uyum göstermektedir.

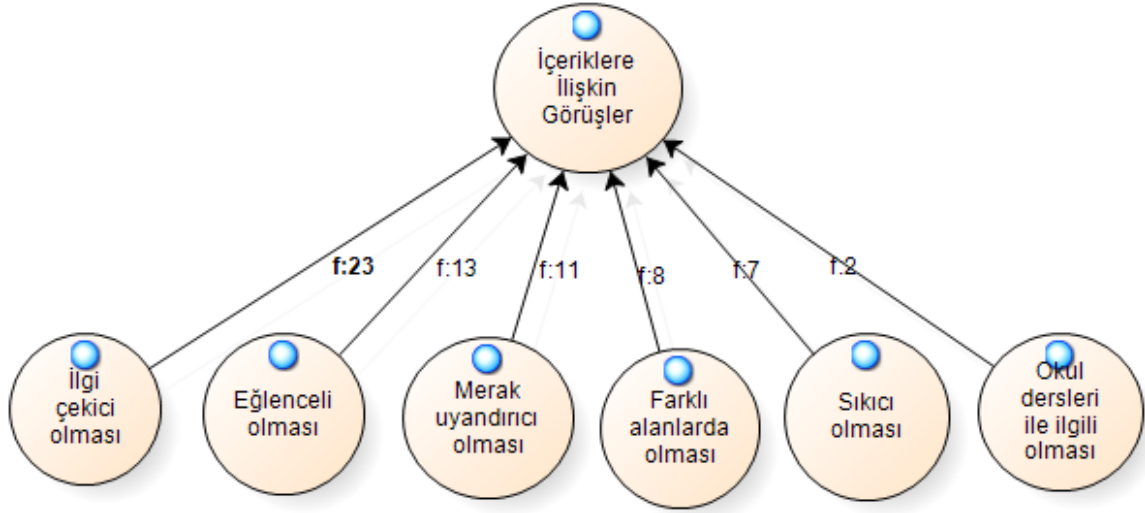
BULGULAR

Bulgular

Araştırma verilerine bağlı olarak elde edilen bulgular ile özel yetenekli öğrencilerin BİLSEM’lerde gerçekleştirilen bilimsel söyleşilere ilişkin görüşlerine yönelik doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin yanıtları şekiller aracılığıyla maddeleştirilerek verilmiştir. Frekans değeri en fazla olan görüşler koyu çizgiler olarak gösterilmektedir.

Özel Yetenekli Öğrencilerin Bilimsel Söyleşilerin İçerikleri (Konuları) Hakkındaki Düşüncelerine Yönelik Görüşleri

Araştırmada özel yetenekli olan çocukların bilimsel söyleşilerin içerikleri (konuları) hakkındaki düşüncelerine ilişkin görüşleri Şekil 1’de model olarak açıklanmıştır.

Şekil 1. Özel Yetenekli Öğrencilerin Bilimsel Söyleşilerin İçeriklerine (Konularına) İlişkin Temanın Şematik Gösterimi

Şekil 1 incelendiğinde, özel yetenekli çocukların bilimsel söyleşilerin içeriklerine ilişkin görüşlerinde en fazla “ilgi çekici olması” görüşü olarak belirtilmiştir. Daha sonra “eğlenceli olması”, “merak uyandırıcı olması”, “farklı alanlarda olması”, “sıkıcı olması” kodları sıklıkla belirtilmiştir. Az sayıda kodlanan görüş olarak “okul dersleri ile ilgili olması” belirtilmiştir.

Aşağıda ÖY₂, ÖY₁₂, ÖY₁₈ kodlu öğrencilerin görüşlerine yer verilmiştir:

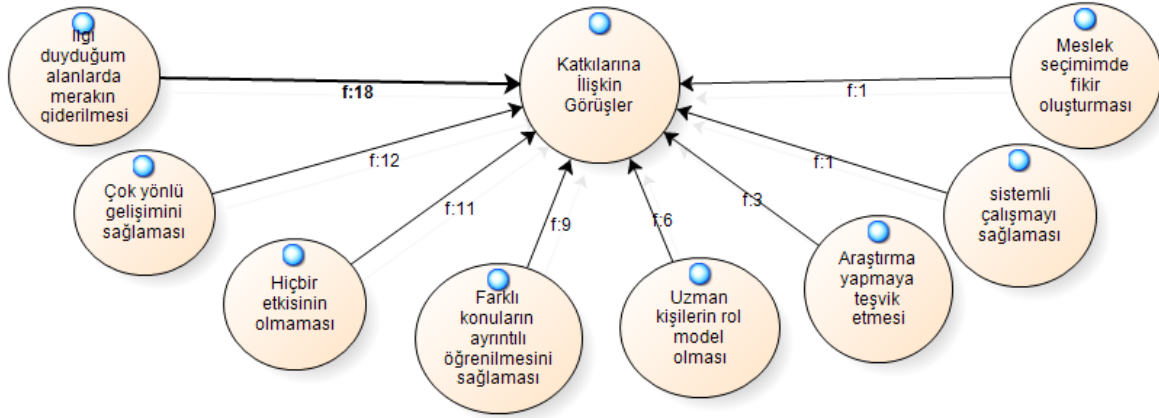
“Okulumuzda düzenlenen bilimsel söyleşilerin konuları ilgimi çektiği için katıldım” (ÖY₂).

“Bilimsel söyleşilere aslında öylesine katılmıştım. Ama katıldığımı çok sevdim. Çünkü çok eğlenceli geçti. Bir daha olsa yine katılırım” (ÖY₁₂).

“Bilimsel söyleşileri ilk duyduğumda ismi çok dikkatimi çekti. Bende merak uyandırdığı için katıldım.” (ÖY₁₈).

Özel Yetenekli Öğrencilerin Bilimsel Söyleşilerin Kendilerine Katkıları Hakkındaki Düşüncelerine Yönelik Görüşler

Araştırmada özel yetenekli olan çocukların bilimsel söyleşilerin kendilerine katkıları hakkındaki düşüncelerine ilişkin görüşleri Şekil 2’de model olarak açıklanmıştır.

Şekil 2. Özel Yetenekli Öğrencilerin Bilimsel Söyleşilerin Kendilerine Katkıları Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Temanın Şematik Gösterimi

Şekil 2 incelendiğinde, özel yetenekli çocukların bilimsel söyleşilerin kendilerine katkıları hakkındaki içeriklerine ilişkin görüşlerinde en fazla “ilgi duyduğum alanlarda merakımın giderilmesi” görüşü olarak belirtilmiştir. Daha sonra “çok yönlü gelişimi sağlaması”, “hiçbir etkisinin olmaması”, “farklı konuların ayrıntılı öğrenilmesini sağlanması”, “uzman kişilerin rol model olması” kodları sıklıkla belirtilmiştir. Az sayıda kodlanan görüş olarak “araştırmaya teşvik etmesi”, “sistemli çalışmayı sağlaması”, “meslek seçimimde fikir oluşturması” belirtilmiştir.

Aşağıda ÖY₃, ÖY₁₄, ÖY₂₀ kodlu öğrencilerin görüşlerine yer verilmiştir:

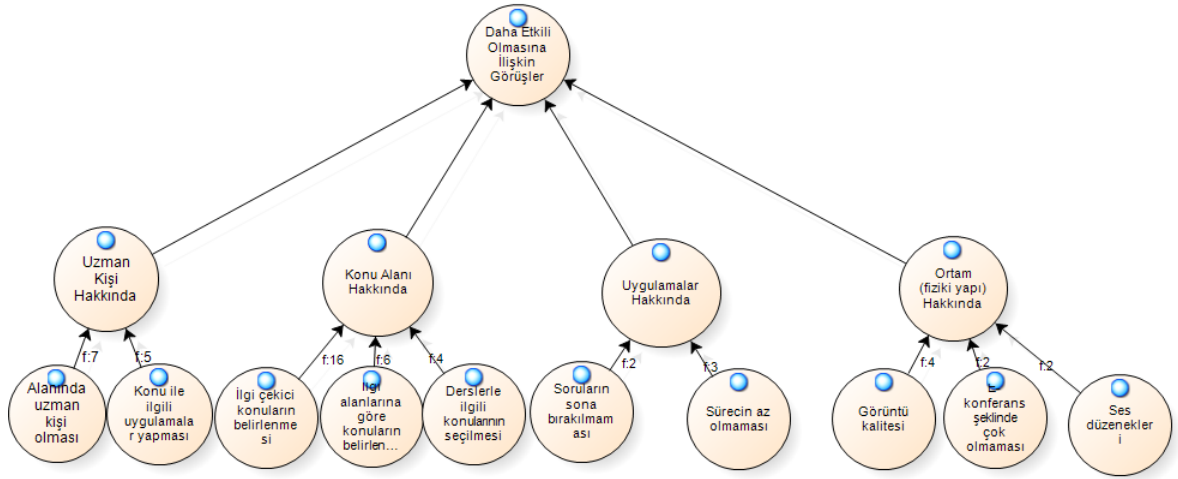
“Bilimsel söyleşi tam da ilgi duyduğum bir alanda gerçekleşti. Böyle bir söyleşiye katıldığım için çok mutlu oldum. Bu alandaki merak ettiğim tüm soruların cevabını giderdiler” (ÖY₃).

“Bilimsel söyleşiler birçok alanda beni destekledi. Sadece bir alanda değil çok alanda ve çok yönlü gelişimime destek olduğunu düşünüyorum” (Ö₁₄).

“Katılmış olduğum bilimsel söyleşi benim bildiğim şeylerin tekrarı dışında bir şey değildi. Bana hiçbir etkisinin olduğunu düşünmüyorum.” (ÖY₂₀).

Özel Yetenekli Öğrencilerin Bilimsel Söyleşilerin Daha Etkili Olması Hakkındaki Düşüncelerine Yönelik Görüşler

Araştırmada özel yetenekli olan çocukların bilimsel söyleşileri gerçekleştiren kişiler hakkındaki düşüncelerine ilişkin görüşleri Şekil 3’de model olarak açıklanmıştır. Bu tema uzman kişiden kaynaklı, yönetimden kaynaklı ve fiziksel ortamdan kaynaklı olmak üzere üç alt temaya ayrılmıştır.

Şekil 3. Özel Yetenekli Öğrencilerin Bilimsel Söyleşilerin Daha Etkili Olması Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Temanın Şematik Gösterimi

Şekil 4 incelendiğinde, özel yetenekli çocukların bilimsel söyleşileri gerçekleştiren kişilere ilişkin görüşlerinde en fazla “uzman kişi hakkında” görüş olarak belirtilmiştir. Daha sonra “konu alanı hakkında”, kodları sıklıkla belirtilmiştir. Az sayıda kodlanan görüş olarak “uygulamalar hakkında” ve “ortam (fiziksel yapı) alt temaları belirtilmiştir.

Uzman kişi hakkında alt temasına ilişkin ÖY₄, ÖY₃₀ kodlu öğrencilerin görüşlerine yer verilmiştir:

“Bilimsel söyleşilerin tam anlamıyla istenilen sonuca ulaşabilmesi için söyleşiyi yapan kişinin alanında çok uzman birisi olmasıdır” (ÖY₄).

“Anlatıcı sadece anlattı. Keşke uygulamalar ile anlattıklarını destekleydi” (ÖY₃₀).

Konu alanı hakkında alt temasına ilişkin ÖY₁₁, ÖY₂₅ kodlu öğrencilerin görüşlerine yer verilmiştir:

“Günümüzde o kadar ilgi çekici konular var ki, keşke bu konulara ilişkin sunumlar yapılsaydı. Daha iyi olması için güncel konuların olması gerekmektedir” (ÖY₁₁).

“Bilimsel söyleşilerin daha iyi olması için bizim görüşümüzün alınması gerekmektedir. Bize sorularak herkesin ilgi alanlarının tespit edilmesi gerekir. Çıkan sonuçlara göre konular belirlenmelidir” (ÖY₂₅).

Uygulamalar hakkında alt temasına ilişkin A₁₆, A₃₈, kodlu öğrencilerin görüşlerine yer verilmiştir:

“Bilimsel söyleşilerin daha iyi olması gerekiyorsa sorularımızı istediğimiz zaman sorabilmeliyiz. Sorular sona bırakılmamalı” (ÖY₁₆).

“Bence bilimsel söyleşilerin süresi çok kısa. Biraz daha fazla zaman ayrılırsa tabiki de ders saatlerimizle çakışmayacak şekilde ayarlanmalı daha başarılı olacaktır” (ÖY₃₈).

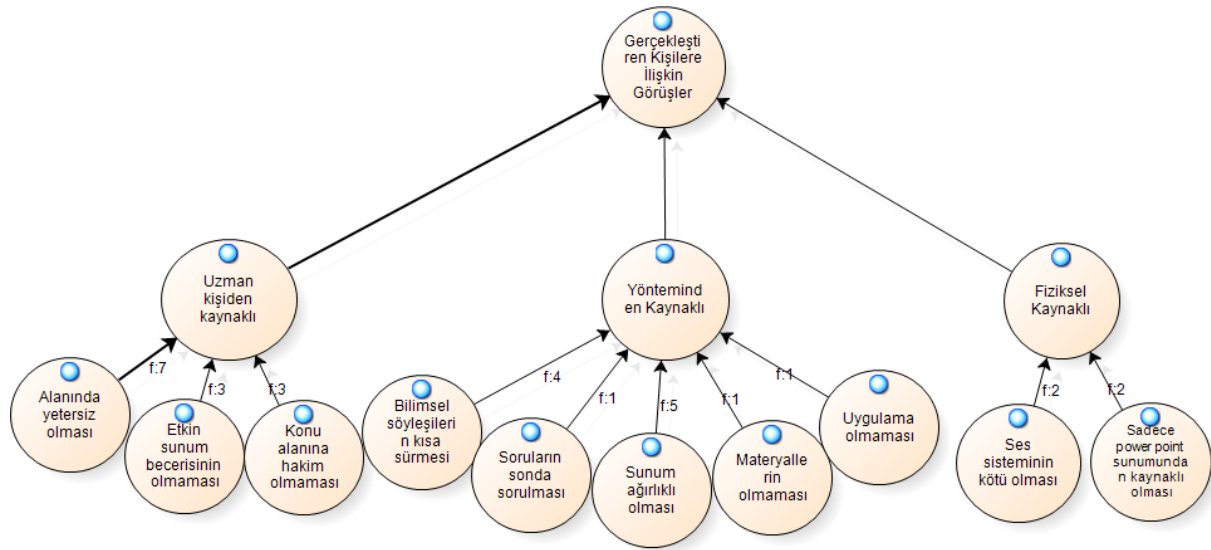
Ortam (fiziki yapı) alt temasına ilişkin A₃₃, A₃₉, kodlu öğrencilerin görüşlerine yer verilmiştir:

“Bilimsel söyleşilerin daha iyi olması için sinema salonu gibi ortam hazırlanmalıdır. Hocanın açtığı videoyu doğru dürüst göremedik bile. Sesi duymak imkansız gibiydi” (ÖY₁₆).

“Bilimsel söyleşiler e-konferans şeklinde olmamalıdır. Videodan izlenebilecek olsaydı ben de evden youtube dan izleyipte gelirdim. (ÖY₃₈).

Özel Yetenekli Öğrencilerin Bilimsel Söyleşileri Gerçekleştiren Kişiler Hakkındaki Düşüncelerine Yönelik Görüşler

Araştırmada özel yetenekli olan çocukların bilimsel söyleşileri gerçekleştiren kişiler hakkındaki düşüncelerine ilişkin görüşleri Şekil 4’te model olarak açıklanmıştır. Bu tema uzman kişiden kaynaklı, yönetimden kaynaklı ve fiziksel ortamdaki kaynaklı olmak üzere üç alt temaya ayrılmıştır.

Şekil 4. Özel Yetenekli Öğrencilerin Bilimsel Söyleşileri Gerçekleştiren Kişiler Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Temanın Şematik Gösterimi

Şekil 4 incelendiğinde, özel yetenekli çocukların bilimsel söyleşileri gerçekleştiren kişilere ilişkin görüşlerinde en fazla “uzman kişiden kaynaklanan” görüş olarak belirtilmiştir. Daha sonra “yöntemden kaynaklı”, kodları sıklıkla belirtilmiştir. Az sayıda kodlanan görüş olarak “fiziksel ortamdaki kaynaklı” alt temaları belirtilmiştir.

Uzman kişisinden kaynaklı alt temasına ilişkin ÖY₁, ÖY₄₀, ÖY₄₁ kodlu öğrencilerin görüşlerine yer verilmiştir:

“Bilimsel söyleşileri düzenleyen kişinin konuya tam olarak hâkim olmadığını düşünüyorum. Bana alanında hâkim olduğuna dair ışık vermedi” (ÖY₁).

“Bize sunumu yapan kişi çok sıkıcıydı. Bi ara uykum geldi. Öğretmenin kızmayacağını bilseydim kaçardım” (ÖY₄₀).

“Adam ne anlatacağını bilemedi. Biz soru sormaya çalışınca bize kızdı. Bence soracağımız sorulara cevap veremeyecekti. ” (ÖY₄₁).

Uzman kişinin yönteminden kaynaklı alt temasına ilişkin ÖY₇, ÖY₁₈, ÖY₂₃ kodlu öğrencilerin görüşlerine yer verilmiştir:

“Bilimsel söyleşiler çok kısa sürüyor. Kafamızdaki soruların tam anlamıyla cevabını bulamadan bitiyor” (ÖY₇).

“Aklımda bir sürü soru vardı. Sormama izin vermedi. En sonunda sorabilirsiniz dedi. Sonda da sadece bir soru sorabildim” (ÖY₁₈).

“Bilimsel söyleşiler sadece bir kişinin çıkıp anlatmasıyla olmamalı. Biz de bir şeyler söyleyebilmeliyiz” (ÖY₂₃).

Uzman kişinin bulunduğu fiziksel ortamdaki kaynaklı alt temasına ilişkin ÖY₉, ÖY₁₇, kodlu öğrencilerin görüşlerine yer verilmiştir:

“Bilimsel söyleşiler bodrum kattaki yerde yapılıyor. Diğer öğrencilerin sesinden dolayı anlatan kişinin sesini hiç duymadım. Aslında ses sistemi kullansaydı belki daha iyi duyabilirdim” (ÖY₉).

“Anlatan kişi projeksiyondan power point sunum açıp okudu. Bence bunu bende yapabiliyordum” (ÖY₁₇).

SONUÇ VE TARTIŞMA

Özel yetenekli öğrencilerin bilgi ve becerilerinin zenginleşmesi için katılmış oldukları bilimsel faaliyetler önemlidir. BİLSEM’ ler de yapılan bilimsel söyleşiler öğrencilerin gelişimine katkı sağlamaktadır. Özel yetenekli öğrencilere yönelik Bilsem’lerde yapılan bilimsel söyleşiler ile ilgili alan yazında çalışmalara rastlanmamıştır. Türkiye’de birçok Bilsem’de gerçekleştirilen söyleşilere yönelik Bilsem’lerin kurum web sitelerinde ne tür bilimsel söyleşiler yaptıkları, uzman kişi olarak kimleri davet ettikleri yer almaktadır. Kimi zaman farklı konularda örneğin meslekleri tanıtmaya yönelik söyleşiler kimi zaman da özel yetenekli öğrencilerin ilgi alanları ile ilgili söyleşiler gerçekleştirilmiştir. Özel yetenekli öğrencilerin özellikleri irdelendiğinde bu öğrencilerin ilgi alanlarında bağımsız hareket ederek, sahip oldukları potansiyele uygun çeşitli etkinliklerle desteklenmeleri gerekmektedir.

Ülkemizde 2014 yılından itibaren TÜBİTAK Bilim ve Toplum Daire Başkanlığı tarafından Bilim Söyleşileri ismiyle etkinlikler gerçekleştirilmeye başlatılmıştır. Türkiye’de bilimsel söyleşileri planlı ve

programlı bir şekilde düzenleyen kurum TÜBİTAK'tır. TÜBİTAK Bilim Söyleşileri, alanında uzman bilim insanlarını öğrencilerle bir araya getiren, yaklaşık 1 - 1,5 saatlik sunum ve soru-cevap bölümlerinden oluşan etkileşimli etkinlikler olarak planlanmaktadır. Bu söyleşilerde amaç bilimsel konulara yönelik farkındalık yaratmaktır. Söyleşilere çağrılan uzman kişilerin belirli bazı kriterleri taşımasına önem verilerek söyleşilerin gerçekleşmesi hedeflenmektedir. Araştırma bulgularında bilimsel söyleşilerin daha etkin olması için özellikle uzman kişilerin sahip olması gereken özellikler vurgulanmıştır. Bu noktada söyleşide konuşmacı olan kişilerin kendi çalışma alanlarından etkin şekilde bahsetmesi, deneyimlerini paylaşması, kariyer şekillendirme konusunda rol model olması gerekmektedir. Diğer önemli bir nokta konuşmacının hedef kitlenin yani özel yetenekli öğrencilerin özelliklerini dikkate alması oldukça önemlidir. Konuşmacının öğrencileri akademik anlamda yoğun bilgiye boğmasından öte, bilimsel olguları merak uyandırarak, öğrencilerin araştırma, sorgulama, öğrenme isteği içersinde keşfetmelerine imkan sağlayacak şekilde söyleyişi gerçekleştirmesi gerekmektedir.

Araştırma bulguları ışığında özel yetenekli öğrencilere yönelik gerçekleştirilen bilimsel söyleşilerin sistematikleştirilmesi, belirli bir program içersinde gerçekleştirilmesi, söyleşi sonrası uygulamalı etkinlikler ya da atölyelerle zenginleştirilmesi öneriler olarak belirtilebilir.

KAYNAKLAR

- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2000). Research methods in education. London: Routledge Falmer.
- Jackson, N. & Klein, E. (1997). Gifted performance on young children. In Colangelo & G. Davis (eds). Handbook of Gifted Education, Boston MA: Ally&Bacon.
- Jost, M. (2006). İleri zekalı çocukları tespit etmek ve desteklemek (A. Kanat, Çev). İzmir, İlya İzmir Yayınevi.
- Maker J.C. & Schiever S.W. (2004). Teaching models in education of the gifted. (3rd Edition).
- MEB (2019). Bilim ve Sanat Merkezi Yönergesi. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_10/07031350_bilsem_yonergesi.pdf
- Patton, M. Q. (1987). How to use qualitative methods in evaluation. California: Sage Publications, Inc.Sage.
- TÜBİTAK (2019). TÜBİTAK bilimsel söyleşiler. <https://bilimsoylesileri.tubitak.gov.tr/tr/hakkimizda> adresinden 20 Ekim 2019 tarihinde erişilmiştir.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, A. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.